

Assessorament i serveis lingüístics

M. Gràcia Balada Serramià
Josep M. Carbó Marçet
Joan Costa Carreras
F. Xavier Fargas Valero
Marta Xirinachs Codina

PID_00190565

Material docent de la UOC

M. Gràcia Balada Serramià

Licenciada en Filologia Romànica (Hispàniques i Gàl·liques) per la Universitat de Barcelona. Assessora lingüística responsable de l'àrea de Seguiment i pràctiques de Televisió de Catalunya. Coautora del llibre *El català a TV3. Llibre d'estil* publicat per Edicions 62 el 1995.

Josep M. Carbó Marçet

Licenciat en Filologia Catalana i Postgrau en Lingüística Aplicada per la Universitat de Barcelona. Assessor lingüístic del departament de Producció Alien de Televisió de Catalunya. Coautor del llibre *Criteris lingüísticos sobre traducció i doblatge* publicat per Edicions 62 el 1997.

Joan Costa Carreras

Doctor en Filologia Catalana per la Universitat de Girona (2005). Professor titular del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra. Des de l'any 1986 es dedica a tasques diverses relacionades amb la formació i l'avaluació d'assessors lingüístics. Coautor dels llibres *Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos* (4a. ed. esm. i augm., Eumo / Universitat de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra / Associació de Mestres Rosa Sensat, 2009) i *Curs de correcció de textos orals i escrits. Pràctiques autocorrectives* (3a. ed., Barcelona, 2006).

F. Xavier Fargas Valero

Licenciat en Filologia Catalana i diplomat en Magisteri. Ha treballat de mestre i com a tècnic del Consorci per a la Normalització Lingüística. Actualment treballa al Termcat, on és el cap de l'àrea de Neologia i Normalització i membre del Consell Supervisor. És professor associat de la Universitat de Barcelona. Ha participat en la redacció de diversos llibres i ha impartit nombrosos cursos i sessions sobre aspectes vinculats a l'assessorament lingüístic, la tipografia i la terminologia.

Marta Xirinachs Codina

Licenciada en Filologia Catalana per la Universitat de Barcelona. Tècnica en planificació lingüística i responsable de la Secció d'Assessorament i Llenguatges d'Especialitat de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. Ha estat professora de cursos de formació en assessorament lingüístic organitzats per diferents institucions.

La revisió d'aquest material docent ha estat coordinada pel professor:
Miquel Strubell Trueta (2012)

La revisió d'aquest material docent l'ha dut a terme Sílvia Romero Galera

Segona edició: setembre 2012

© M. Gràcia Balada Serramià, Josep M. Carbó Marçet, Joan Costa Carreras, F. Xavier Fargas

Valero i Marta Xirinachs Codina

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2012

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Eureka Media, SL

Dipòsit legal: B-20.276-2012

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes -llevat que s'indiqui el contrari- a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

Als territoris de parla catalana, l'assessorament lingüístic és una de les activitats bàsiques de les unitats encarregades de facilitar el canvi lingüístic de la comunitat i de gestionar i resoldre les necessitats lingüístiques dels organismes i de la població. Aquestes unitats, anomenades *serveis lingüístics*, actuen com a instruments de la planificació lingüística i posen a disposició dels seus usuaris uns serveis (atenció de consultes, revisió de textos, formació, adaptació de les comunicacions a la imatge corporativa que es vol transmetre, etc.) amb l'objectiu d'aconseguir que els destinataris d'aquests serveis esdevinguin autònoms lingüísticament, és a dir, que tinguin el mateix grau d'autonomia que té qualsevol parlant d'una llengua normal.

A mesura que el procés de recuperació de la llengua catalana ha anat avançant –especialment pel que fa al coneixement o l'aprenentatge– la prestació dels serveis d'assessorament també ha anat evolucionant. Avui els serveis d'assessorament s'orienten cap a activitats que persegueixen, com hem dit, l'autonomia lingüística de l'usuari i la millora de la qualitat lingüística de les comunicacions.

L'assignatura *Assessorament i serveis lingüístics* està estructurada en tres mòduls amb un enfocament eminentment pràctic: el primer (dos crèdits) està dedicat al concepte d'assessorament, a diverses activitats, i a aspectes organitzatius i de prestació dels serveis; els dos mòduls següents (quatre crèdits) estan dedicats a la revisió de textos escrits i orals, atès que és una de les activitats bàsiques que una persona que es dediqui a l'assessorament ha de dominar.

L'Assessorament lingüístic i la dinamització de l'assessorament presenta diferents conceptes relacionats amb l'assessorament i activitats que es duen a terme en la prestació dels serveis. També analitza quins són els objectius i les mesures que s'ha de plantejar l'assessorament al servei de la planificació lingüística i, per acabar, se centra en l'avaluació com a instrument de millora de l'eficàcia dels serveis.

La revisió de textos escrits ens introduceix els conceptes bàsics per a la revisió de textos escrits i se centra en els aspectes tècnics i metodològics que cal dominar per a saber revisar aquest tipus de textos tenint en compte la normativa i l'adequació del text a la seva situació comunicativa. A més, també dedica una part al coneixement i a l'ús dels principals materials de consulta per a aquesta habilitat professional.

La revisió de textos orals ens dóna les pautes i els criteris per a la revisió de textos orals, descriu les condicions de treball pròpies de la revisió d'aquests textos i

les característiques textuais dels gèneres comunicatius. A més dels aspectes propis de la correcció, posa èmfasi en les estratègies lingüístiques, bàsicament condicionades pel canal de transmissió oral, que contribueixen a millorar l'eficàcia comunicativa dels textos.

La persona que es dedica a l'assessorament lingüístic necessita tenir coneixements aprofundits de llengua (com els que proporcionen els estudis de Filologia Catalana), que li han de permetre de reflexionar i argumentar sobre qüestions teòriques i pràctiques. En aquest sentit, es té en compte que per a assolir els coneixements d'aquesta assignatura, ja domineu els coneixements de les assignatures *Llengua catalana*. També us poden ser molt útils els coneixements d'assignatures relacionades amb activitats concretes d'assessorament com ara la traducció, les noves tecnologies aplicades a la llengua i a la gestió de la informació i l'assignatura *Política i planificació lingüístiques*. En definitiva, les signatures previstes en els diversos itineraris d'especialització dels estudis de Filologia Catalana sobre planificació lingüística i lingüística aplicada i professions de la llengua.

Tot i que el primer mòdul d'aquesta assignatura ha posat èmfasi en els serveis d'assessorament vinculats a la normalització lingüística, els coneixements que s'hi exposen també poden ser molt útils per a l'organització de qualsevol altre tipus d'assessorament lingüístic, com el que necessiten els organismes per a les seves relacions internacionals cada dia més necessàries, o com el que necessiten els serveis creats amb interessos econòmics (gabinet de comunicació, agències de traducció, etc.). Els objectius dels uns i dels altres poden ser diferents (uns perseguen l'autonomia lingüística dels organismes i prenen com a centre d'atenció l'usuari i els altres no, se centren en els textos), però la formació dels assessors és compartida.

Objectius

D'acord amb el mapa de competències del grau, en aquesta assignatura es treballaran les competències específiques següents:

6. Anàlisi de textos en català i/o altres llengües en els diferents nivells estructurals:

6.1. Saber quins són els nivells d'anàlisi interna d'una llengua, quins en són els objectius i les aplicacions, i quines categories i mètodes d'anàlisi es fan servir.

18. Aplicació de coneixements de llengua, literatura, lingüística i processament del llenguatge en activitats específiques dels àmbits de l'assessorament lingüístic i les indústries culturals:

18.2. Aplicar la normativa del català en la correcció i l'assessorament lingüístic.

18.3. Aplicar les convencions de correcció d'originals i proves d'impressió intermèdies del procés editorial.

En finalitzar l'estudi d'aquesta assignatura hauríeu de ser capaços de:

- 1.** Conèixer els aspectes bàsics per a la prestació i l'organització dels serveis d'assessorament i identificar el model organitzatiu de l'assessorament als territoris de parla catalana.
- 2.** Entendre que el centre d'interès dels serveis d'assessorament vinculats a la normalització lingüística no és el text, sinó la persona que el produceix i la millora de la qualitat de les seves comunicacions.
- 3.** Valorar la importància de l'avaluació com a instrument de millora dels resultats de l'assessorament.
- 4.** Conèixer i saber aplicar els conceptes relacionats amb el procés d'edició de textos escrits i els conceptes sociolingüístics i convencionals relacionats amb la revisió de textos escrits.
- 5.** Conèixer i saber aplicar els conceptes relacionats amb el procés d'edició de textos orals i els conceptes sociolingüístics relacionats amb la revisió de textos orals.
- 6.** Conèixer i saber utilitzar els materials de consulta adequats per a la revisió de textos escrits i orals.

Continguts

Mòdul didàctic 1

L'assessorament lingüístic i la dinamització de l'assessorament

F. Xavier Fargas Valero i Marta Xirinachs Codina (2 crèdits)

- 1) Correcció, revisió i assessorament lingüístic**
- 2) La traducció com a instrument de normalització lingüística**
- 3) Disseny de documents**
- 4) El servei d'atenció de consultes**
- 5) Serveis lingüístics**
- 6) L'organització d'un servei d'assessorament lingüístic**
- 7) L'autonomia de l'usuari**
- 8) L'objectiu de la qualitat en les comunicacions**
- 9) L'avaluació dels resultats**

Mòdul didàctic 2

La revisió de textos escrits

Joan Costa Carreras (2 crèdits)

- 1) Conceptes bàsics per a la revisió de textos escrits**
- 2) La revisió de textos escrits**
- 3) Els principals materials de consulta per a la revisió de textos escrits**
- 4) Les convencions gràfiques**
- 5) La revisió de proves d'impremta**

Mòdul didàctic 3

La revisió de textos orals

M. Gràcia Balada Serramià i Josep M. Carbó Marcet (2 crèdits)

- 1) Condicions materials de la revisió**
- 2) Preparació del text**
- 3) Realització fonètica**
- 4) Recursos lingüístics específics**
- 5) Supervisió de textos**

Bibliografia

Cabré, M. Teresa (1992). *La terminologia. La teoria, els mètodes i les aplicacions*. Barcelona: Empúries (Les Naus d'Empúries).

Costa, Joan; Nogué, Neus (2006). *Curs de correcció de textos orals i escrits. Pràctiques autocorrectives* (3a. ed. revisada). Barcelona: Generalitat de Catalunya / Eumo.

Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica (2009). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana I. Fonètica* (3a. edició, cinquena reimpressió corregida). Barcelona.

Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica (2009). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana II. Morfologia* (3a. edició, cinquena reimpressió corregida). Barcelona.

Mestres, Josep Maria i altres (2009). *Manual d'estil: la redacció i l'edició de textos* (4a. edició). Barcelona: Eumo / Universitat de Barcelona / Rosa Sensat / Universitat Pompeu Fabra.

Nogué, Neus; Bladas, Òscar; Payrató, Lluís (2010). *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*. Barcelona: PPU.

Payrató, Lluís (1997). *De professió, lingüista. Panorama de la lingüística aplicada*. Barcelona: Empúries.

Pujol, Josep M.; Solà, Joan (1995). *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'editor i el dissenyador gràfic*. Barcelona: Columna.

